

FOREIGN PRACTICES OF EVALUATION OF CAPITAL FLIGHT: METHODOLOGICAL ASPECT

Summary. In this paper foreign methods of determination of capital outflows used at the macro and micro levels are considered. The analysis of different researches of the main factors determining the dynamics of the initial financial flows was carried out. It has been concluded that different groups of economic and political risks can be considered as the main determinants of capital outflows.

Key words: capital outflows, methodology, determinants, capital flight, estimation, financial flows.

УДК 336.144.2

Сидор І. П.

*кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри фінансів імені С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

Sydor I. P.

*PhD in Economics,
Associate Professor, S.I. Yurii Department of Finance,
Ternopol National Economics University*

МОНІТОРИНГ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Анотація. У роботі проведено аналіз діючої практики планування видаткової частини місцевих бюджетів. Оцінено рівень виконання планових показників місцевих бюджетів за видатками. Визначено пріоритети у фінансуванні видатків місцевих бюджетів відповідно до програми соціально-економічного розвитку територій. Виявлено причини недовиконання планових показників та обґрунтовано напрями їх усунення для ефективного і раціонального використання бюджетних коштів.

Ключові слова: видатки місцевих бюджетів, бюджетне планування, результативні показники бюджетних програм, класифікація видатків бюджету, рівень виконання бюджету.

Вступ та постановка проблеми. Основною причиною погіршення бюджетної забезпеченості адміністративно-територіальних одиниць в останні роки більшість експертів називає відсутність коштів у державній скарбниці та уповільнення темпів економічного розвитку країни. Проте не слід забувати і про порядок бюджетного планування та його якість. Водночас саме поглиблення фактичних дисбалансів між запланованими доходами та доведеними для виконання видатками призводить до формування значного дефіциту місцевих бюджетів. Проблеми бюджетного планування в Україні пов'язані з: відсутністю прозорості бюджетного процесу; низьким рівнем виконавчої дисципліни та низькою якістю нормативно-правової бази; недосконалим механізмом розрахунку дохідної бази бюджетів усіх рівнів; неадекватними інструментами планування видатків. Усі ці проблеми створюють ризики ефективного функціонування місцевих бюджетів, а тому потребують детального вивчення і дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вдосконалення системи бюджетного планування видатків місцевих бюджетів та наукове обґрунтування методології визначення їх обсягу й структури на перспективу з урахуванням впливу на соціально-економічний розвиток країни досліджували такі вітчизняні науковці, як: В. Геєць, Л. Карамушка, О. Кириленко, Е. Лібанова, І. Лук'яненко, І. Луніна, І. Лютий, І. Молчанов, Д. Полозенко, Л. Савич, О. Самошкіна, О. Тулай, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій та ін. Проте поза їхньою увагою залишилися питання

оцінки бюджетного планування видатків місцевих бюджетів у частині досягнення планових показників, тобто виявлення причин недовиконання місцевих бюджетів за видатками та вдосконалення цього процесу.

Метою статті є проведення моніторингу планування видаткової частини місцевих бюджетів України, виявлення недоліків діючої практики та обґрунтування можливих напрямів удосконалення.

Результати дослідження.

Ефективне та результативне використання бюджетних коштів є однією з найважливіших проблем планування й виконання бюджету в умовах достатньо обмежених бюджетних ресурсів. Важливим кроком щодо вирішення цього питання є вдосконалення системи управління видатками бюджету в частині підвищення результативності їх використання. Основними завданнями при цьому визначено обґрунтування пріоритетів під час розподілу бюджетних ресурсів, застосування принципів перспективного бюджетного прогнозування і планування; оптимізація бюджетних програм з урахуванням загальнодержавних пріоритетів та вдосконалення методології оцінки їх результативності; впровадження системи контролю над цільовим і ефективним використанням бюджетних коштів, системи оцінки результативності бюджетних програм та діяльності розпорядників бюджетних коштів.

Сучасний етап розвитку бюджетних відносин характеризується посиленням ролі бюджетних видатків у процесі регулювання соціально-економічного розвитку держави

та регіонів. Доцільним є впровадження стратегічного планування в практику роботи головних розпорядників бюджетних коштів та складання ними належних планів діяльності на поточний і наступні три бюджетні періоди, орієнтовані на результат, для посилення відповідальності розпорядників бюджетних коштів за досягнення встановлених цілей, упорядкування й підвищення результативності та ефективності державних видатків.

У табл. 1 зображено динаміку, структуру та склад планових і фактичних показників видаткової частини місцевих бюджетів України у період 2014–2017 рр. Динаміка видатків місцевих бюджетів у період 2014–2017 рр. указує на їх зростання з 225,63 млрд. грн. до 496,09 млрд. грн., зростання відбулося на 270,46 млрд. грн. Слід відзначити, що в жодному з аналізованих років фактичні видатки не відповідали їх плановим значенням, хоча спостерігається тенденція до зростання рівня їх виконання. Так, у 2014 р. фактичне виконання місцевих видатків за видатками становило 86,3%, у 2015 р. цей показник зріс до 97,45%, або на 11,15 в. п. У 2016 р. рівень виконання видаткової частини бюджету становив 95,45%, а в 2017 р. – 92,82%.

Серед усіх видатків місцевих бюджетів за функціональною класифікацією найбільшими за обсягом фінансування є видатки, спрямовані соціальний захист і соціальне забезпечення. Динаміка видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення у складі видатків місцевих бюджетів характеризується постійним зростанням із 57,45 млрд. грн. у 2014 р. до 141,28 млрд. грн. у 2017 р., зростання відбулося на 83,83 млрд. грн., або на 245,92%. Питома вага видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення у структурі видатків державного бюджету у 2017 р. становила 28,47%.

Співвідношення фактичних і планових показників видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення вказує на те, що в жодному з аналізованих років стовідсоткового фінансування не вдалося досягти. Рівень виконання планових показників знаходився на рівні 89,11–99,48 %.

Наступним вагомим джерелом фінансування за рахунок бюджетних коштів є освіта. З місцевих бюджетів фінансуються здебільшого дошкільні, загальноосвітні навчальні заклади, позашкільна освіта та професійно-технічна освіта. Ці видатки є делегованими видатками місцевих бюджетів. Із 2015 р. на фінансування освітньої галузі з державного бюджету місцевим бюджетам виділяється освітня субвенція, обсяги якої розраховуються відповідно до формули з урахуванням кількості учнів, коефіцієнту податкоспроможності території та ін.

Таким чином, за аналізований період 2014–2017 рр. сума видатків місцевих бюджетів на освіту мала тенденцію до поступового зростання з 71,43 млрд. грн. до 136,17 млрд. грн., або на 64,71 млрд. грн., що становило 190,55%. Зауважимо, що за даними показниками в жодному з років планових значень не було досягнуто. Найнижчий рівень виконання місцевих бюджетів за видатками на освіту спостерігався в 2014 р. (89,89%), що пояснюється скороченням усіх видатків місцевих бюджетів у зв'язку з виникненням непередбачуваних обставин, а саме зростання видатків на оборону країни через події на сході держави. У наступні 2015–2017 рр. рівень виконання бюджетів за видатками на освітню галузь став вищим і становив 96,66% та 96,59% відповідно. Питома вага видатків на освіту в структурі видатків місцевих бюджетів у 2017 р. становила 27,44%.

Окрім освітньої субвенції з державного бюджету на місцевий рівень передається також медична суб-

венція. Динаміка видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я у період 2014–2017 рр. вказує постійне зростання даних показників із 46,56 млрд. грн. до 85,66 млрд. грн., приріст становив 39,1 млрд. грн., або 183,97%. Питома вага цих видатків у складі видатків місцевих бюджетів загалом становить майже 18%. Рівень виконання планових показників видатків на охорону здоров'я є одним із найвищих з усіх видатків місцевих бюджетів. Так, у 2014 р. за плану 50,69 млрд. грн. фактично було профінансовано 46,56 млрд. грн., рівень виконання становив 91,85%, проте в 2015–2016 рр. спостерігається перевиконання цих показників на 6,7% та 1,7% відповідно, а в 2018 р. рівень виконання зменшився і становив 95,56%.

Загалом видатки на соціальну сферу місцевих бюджетів України (соціальний захист і соціальне забезпечення, освіту, охорону здоров'я, духовний і фізичний розвиток) займають 78,72% усіх видатків. Незначними обсягами фінансування відзначаються охорона навколишнього природного середовища (0,42%), громадський порядок, безпека і судова влада (0,11%), міжбюджетні трансферти (1,19%), духовний і фізичний розвиток (3,41%).

Розглянемо склад і структуру видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією видатків (табл. 2). За економічною класифікацією видатки бюджетів поділяються на поточні і капітальні. У структурі всіх видатків бюджету найбільшу частку займають поточні видатки. Вони забезпечують функціонування бюджетних установ і організацій. Динаміка поточних видатків у період 2014–2017 рр. указує на їх поступове зростання з 211,68 млрд. грн. до 421,75 млрд. грн., або на 210,07 млрд. грн., що становить 199,2%. Питома вага поточних видатків місцевих бюджетів у структурі всіх видатків становить 85%. Планові показники в жодному з років не було виконано в повному обсязі. Найнижчий рівень виконання місцевих бюджетів за поточними видатками характерний для 2014 р. – 88,4%. У 2015–2017 рр. рівень виконання цих показників зріс до 95,62% та 96,28% відповідно.

У складі поточних видатків місцевих бюджетів 30,57% займає оплата праці і нарахування на неї, що становить 128,93 млрд. грн. у 2017 р. і має тенденцію до зростання. Так, за період 2014–2017 рр. цей показник зріс на 35,76 млрд. грн., що зумовлено зростанням мінімальної заробітної плати, а отже, й розмірів її нарахування. Більше 28% видатків місцевих бюджетів становлять видатки на соціальне забезпечення.

Їхні абсолютні показники в часовій динаміці також зросли з 52,33 млрд. грн. у 2014 р. до 131,06 млрд. грн. у 2017 р., або на 78,73 млрд. грн., що становить 250,4%. Вагомим напрямом спрямування видатків місцевих бюджетів є видатки на використання товарів і послуг, які становлять 25,36% усіх видатків місцевих бюджетів. За абсолютними показниками ця стаття видатків у період 2014–2017 рр. зросла з 42,52 млрд. грн. до 125,82 млрд. грн., або на 83,3 млрд. грн. Рівень виконання планових показників за статтею використання товарів і послуг є доволі низьким і коливається в межах 80,94–93,08%.

Капітальні видатки місцевих бюджетів спрямовуються на реконструкцію, ремонт і придбання основних засобів. Слід відзначити, що за останні роки дана стаття видатків місцевих бюджетів суттєво зросла – з 13,95 млрд. грн. у 2014 р. до 74,34 млрд. грн. у 2017 р., або на 60,39 млрд. грн., що становить 532,9%, це найвищий показник зростання серед усіх видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією.

Таблиця 1

Динаміка, склад і структура планових і фактичних показників вилаткової частини місцевих бюджетів України в 2014–2017 рр. (млрд. грн.)

показники	2014 р.			2015 р.			2016 р.			2017 р.			Приріст / зменшення	
	план	факт	% вик-ня	план	факт	% вик-ня	план	факт	% вик-ня	план	факт	% вик-ня	абсолютний млрд. грн.	відносний, %
	Видатки бюджету, всього, в тому числі:	261,35	225,63	86,3	287,39	280,08	97,45	367,3	350,5	95,42	534,45	496,09	92,82	270,46
Загальнодержавні функції	13,25	11,02	83,16	15,67	14,52	92,66	18,54	16,21	87,43	25,82	23,8	92,17	12,78	215,97
Громадський порядок, безпека і судова влада	0,28	0,24	85,96	0,35	0,32	91,43	0,42	0,38	90,47	0,69	0,63	91,3	0,39	262,5
Охорона навколишнього природного середовища	2,77	0,88	31,91	2,38	1,47	61,76	2,69	1,48	55,02	4,44	2,61	58,78	1,8	296,59
Житлово-комунальне господарство	21,39	17,69	82,70	17,38	15,68	90,21	19,91	17,53	88,04	30,64	27,17	88,67	9,48	153,59
Охорона здоров'я	50,69	46,56	91,85	55,81	59,55	106,7	61,94	63,04	101,7	86,1	85,66	99,49	39,1	183,97
Духовний і фізичний розвиток	9,72	8,89	92,38	9,91	9,61	96,97	12,11	11,94	98,59	17,07	16,44	96,3	7,55	184,92
Освіта	79,46	71,46	89,89	86,19	84,00	96,66	97,94	94,61	96,59	142,49	136,17	95,56	64,71	190,55
Соціальний захист і соціальне забезпечення	64,47	57,45	89,11	73,35	72,64	99,03	106,91	106,36	99,48	142,77	141,28	98,95	83,83	245,92
Економічна діяльність	17,03	9,23	54,19	22,90	19,12	83,49	42,85	34,77	81,14	69,22	55,88	80,73	46,65	605,41
Міжбюджетні трансферти	2,27	2,12	93,39	3,44	3,14	91,28	4,36	4,17	95,64	6,12	5,96	97,38	3,84	281,13

Джерело: складено автором за даними [1]

Таблиця 2

Динаміка, склад і структура планових і фактичних показників вилаткової частини місцевих бюджетів України в 2014–2017 рр. за економічною класифікацією (млрд. грн.)

показники	2014 р.			2015 р.			2016 р.			2017 р.			Приріст / зменшення	
	план	факт	% вик-ня	план	факт	% вик-ня	план	факт	% вик-ня	план	факт	% вик-ня	абсолютний млрд. грн.	відносний, %
	Видатки бюджету, всього, в тому числі:	261,35	225,63	86,3	287,39	280,08	97,45	367,3	350,5	95,42	534,45	496,09	92,82	270,46
Поточні видатки, з них:	239,34	211,68	88,4	259,26	247,91	95,62	309,35	297,85	96,28	440,48	421,75	95,74	210,07	199,2
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	101,67	93,17	91,6	106,93	105,71	98,85	117,79	116,31	98,74	132,68	128,93	97,17	35,76	138,3
Використання товарів і послуг	52,53	42,52	80,94	61,84	55,37	89,53	69,28	61,83	89,24	135,16	125,82	93,08	83,3	295,9
Обслуговування боргових зобов'язань	1,63	1,46	89,57	1,74	1,67	95,98	0,842	0,312	37,05	0,125	0,112	89,6	-1,348	7,67
Поточні трансферти	24,54	22,00	89,65	20,87	18,34	87,87	20,47	19,15	93,55	39,14	32,25	90,0	13,25	160,2
Соціальне забезпечення	58,69	52,33	89,16	67,38	66,36	98,48	100,43	99,80	99,37	138,69	131,06	98,77	78,73	250,4
Інші поточні видатки	0,27	0,19	70,37	0,51	0,45	88,23	0,52	0,45	86,53	0,67	0,56	83,58	0,37	294,7
Капітальні видатки, з них:	27,32	13,95	51,06	38,75	32,17	83,02	66,28	52,65	79,43	93,45	74,55	79,55	60,39	532,9
Придбання основного капіталу	19,33	10,04	51,94	28,62	24,14	84,34	47,41	36,91	77,85	54,49	41,77	76,65	31,73	416,0
Придбання землі і нематеріальних активів	0,23	0,22	95,65	0,64	0,64	100,0	1,22	1,19	97,54	0,33	0,33	100,0	0,11	150,0
Капітальні трансферти	7,98	3,90	48,87	10,13	8,04	79,36	18,88	15,74	83,36	38,95	32,56	83,59	28,66	834,8

Джерело: складено автором за даними [1]

Зауважимо, що за найвищого зростання зазначених видатків рівень їх виконання є найнижчим. Так, у 2014 р. за плану 27,32 млрд. грн. фактично профінансовано капітальних видатків на суму 13,95 млрд. грн., що становить 51,06%. У 2015 р. за плану 38,75 млрд. грн. фактично поступило 32,17 млрд. грн., рівень виконання становив 83,02%. У 2016 р. рівень виконання місцевих бюджетів за капітальними видатками становив 79,43%, а і 2017 р. – 79,55%. У складі капітальних видатків значний обсяг займають видатки на придбання основного капіталу – 70,1% усіх капітальних видатків, або 10,53% усіх видатків місцевих бюджетів загалом.

Таким чином, сучасний етап розвитку бюджетних відносин характеризується посиленням ролі бюджетних видатків у процесі регулювання соціально-економічного розвитку країни та територій. Останніми роками здійснено відповідні заходи щодо посилення обґрунтованості планування видаткової частини бюджету, її впливу на економічне зростання та соціальний розвиток суспільства. Водночас проведення цілеспрямованої фінансово-бюджетної політики передбачає запровадження стратегічного бюджетного планування.

Перспективне прогнозування видатків бюджету є важливим інструментом державного регулювання економічних і соціальних процесів, оскільки обґрунтовує напрями використання бюджетних коштів у майбутньому з урахуванням визначених цілей та пріоритетів соціально-економічного розвитку держави на середньо- та довгострокову перспективу.

Видатки місцевих бюджетів сформовані для виконання власних і делегованих повноважень місцевими органами влади. Динаміка цих видатків характеризується щорічним зростанням. Так, у період 2014–2017 рр. їх обсяг зріс на 270,46 млрд. грн. (з 225,63 млрд. грн. до 496,09 млрд. грн.).

Рівень виконання місцевих бюджетів за видатками вказує на їх постійне недовиконання в межах 4–11%. Найбільшу частку в структурі видатків місцевих бюджетів займають видатки соціального призначення (78,71%): освіта, соціальний захист і соціальне забезпечення, охорона здоров'я та духовний і фізичний розвиток.

Розглядаючи бюджетне планування видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією, слід відзначити, що найбільшу частку в них займають поточні видатки (84,97%). Динаміка цих видатків є зростаючою у часі. За період 2014–2017 рр. абсолютні значення поточних видатків зросли з 211,68 млрд. грн. до 421,78 млрд. грн., або на 210,07 млрд. грн. У складі поточних видатків найбільшими за обсягом є видатки на оплату праці і нарахування на неї (33,18%), а також видатки на соціальне забезпечення (28,47%).

Позитивним моментом у складі видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією є те, що в останні роки суттєво зросли капітальні видатки (з 13,95 млрд. грн. до 52,65 млрд. грн., або на 38,67 млрд. грн., що становить 367%). У складі цих видатків більшу половину займають видатки на придбання основного капіталу.

Слід відзначити, що вітчизняна система впорядкування бюджетних видатків характеризується недостатньо чітким розподілом функцій та повноважень між органами центральної та місцевої влади і спрямуван-

ням переважної частини фінансових ресурсів місцевих бюджетів на виконання делегованих повноважень. Ураховуючи, що це певною мірою обмежує фінансову самостійність органів місцевого самоврядування, ми погоджуємося з позицією окремих авторів [2, с. 88], що розширення їхніх власних повноважень щодо здійснення видатків та усунення дублювання функцій між гілками влади мають стати одними з основних напрямів удосконалення процесу формування видаткової частини місцевих бюджетів.

Система бюджетного планування потребує подальшого вдосконалення за рахунок розвитку інституційних засад бюджетного процесу. Модернізація бюджетних програм має відбуватися завдяки розширенню стратегічних цілей, досягнення яких покладено на головного розпорядника бюджетних коштів. Важливим є запровадження у процес бюджетного планування механізму розроблення щорічних доповідей головними розпорядниками бюджетних коштів про досягнуті результати, здійснення їх оцінки.

Вагомим моментом у процесі здійснення видатків місцевих бюджетів є розроблення та запровадження оцінки рівня їх фінансування шляхом порівняння результатів виконання бюджетних програм між розпорядниками коштів та головними розпорядниками коштів, визначення найбільш ефективних видатків за бюджетними програмами, планування показників на наступний бюджетний період на основі фактичного виконання бюджету в минулому періоді.

Висновки. Таким чином, для визначення у середньостроковій перспективі соціально-економічного ефекту від здійснення видатків на етапі планування та за результатами виконання бюджету потребується запровадження результативного показника ефекту, який характеризує корисність видатків для розвитку відповідної галузі, відображає вплив на соціально-економічне зростання у середньостроковому періоді, що дасть змогу підвищити якісний рівень управління бюджетними видатками.

Доцільність реалізації бюджетної програми має ґрунтуватися на основі кінцевих стратегічних цілей, передбачених планами діяльності головного розпорядника бюджетних коштів. Для досягнення достатнього рівня бюджетної результативності важливим є упорядкування та оптимізація кількості бюджетних програм, зокрема шляхом складання головними розпорядниками бюджетних коштів плану діяльності на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до середньострокових пріоритетів.

Ефективним напрямом бюджетного планування є практика бюджетних слухань, яка передбачає не лише звітування місцевих фінансових органів про виконання бюджету адміністративно-територіальних одиниць, а й участь громадськості у процесі складання проектів місцевих бюджетів на середньострокову перспективу.

Перспективне бюджетне прогнозування є важливим інструментом державного регулювання економіки і соціальних процесів, оскільки обґрунтовує напрями використання бюджетних коштів у майбутньому з урахуванням визначених цілей та пріоритетів соціально-економічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Звіти про виконання місцевих бюджетів України у 2014–2017 рр. URL: <http://treasury.gov.ua/> (дата звернення: 16.09.2018).
2. Карамушка Л. Середньострокове планування видатків місцевих бюджетів. Вісник КНТЕУ. 2015. № 2. С. 85–94.

МОНИТОРИНГ ПЛАНИРОВАНИЕ РАСХОДОВ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ: КЛЮЧЕВЫЕ АСПЕКТЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Аннотация. В работе проведен анализ действующей практики планирования расходной части местных бюджетов. Оценен уровень выполнения плановых показателей местных бюджетов по расходам. Определены приоритеты в финансировании расходов местных бюджетов в соответствии с программой социально-экономического развития территорий. Выявлены причины невыполнения плановых показателей и обоснованы направления их устранения для эффективного и рационального использования бюджетных средств.

Ключевые слова: расходы местных бюджетов, бюджетное планирование, результативные показатели бюджетных программ, классификация расходов бюджета, уровень выполнения бюджета.

MONITORING PLANNING OF LOCAL BUDGET EXPENDITURES: KEY ASPECTS OF IMPROVEMENT

Summary. The work analyzes the current practice of planning the expenditure side of local budgets. The level of fulfilment of the planned indicators of local budgets by expenditure has been estimated. Priorities have been determined in financing expenditures of local budgets in accordance with the program of social and economic development of the territories. The reasons for the under fulfilment of the planned indicators have been identified and the directions for their elimination have been justified for the purpose of effective and rational use of budgetary funds.

Key words: expenditures of local budgets, budget planning, effective indicators of budget programs, classification of budget expenditures, level of budget implementation.

УДК 336.71

Сороківська З. К.

*кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри банківської справи
Тернопільського національного економічного університету*

Sorokivska Z. K.

*PhD in Economics,
Associate Professor Banking Department
Ternopil National Economic University*

ВПЛИВ РЕПУТАЦІЙНОГО РИЗИКУ БАНКУ НА РОЗДРІБНИЙ БАНКІВСЬКИЙ БІЗНЕС

Анотація. У статті розглянуто особливості роздрібного банківського бізнесу з позицій впливу на нього репутційного ризику банку. Виокремлено особливості роздрібного банківського бізнесу. Показано особливості іміджу банку та ділової репутації в процесі організації обслуговування роздрібних клієнтів банку. Проаналізовано вплив чинників на формування репутації банків у роздрібному банківському бізнесі.

Ключові слова: банк, імідж, репутація банків, репутційний ризик банку, довіра.

Вступ та постановка проблеми. Банківська діяльність вирізняється високою динамічністю процесів, підвищеною чутливістю до змін у зовнішньому середовищі, що є однією з причин підвищеного ризику даного виду бізнесу. Банки як фінансові посередники оперують грошовими коштами великої кількості клієнтів, створюючи при цьому потужне інформаційне поле. Вміння розумно ризикувати – один з елементів культури підприємництва у цілому, а банківської діяльності – особливо. В умовах кризи проблема професійного управління банківськими ризиками, врахування чинників їх виникнення набувають першорядного значення для комерційних банків. Під час вибору банку для кожної цільової групи існують свої чинники, що впливають на рішення про співробітництво. Так, для роздрібних клієнтів на відміну від корпоративних велике значення мають такі характеристики, як імідж банку, його репутація, надійність. Саме роздрібний банківський бізнес є надзвичайно чутливим до репутційного ризику банку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики репутційного ризику банку займалися такі вчені, як В.В. Бабкин, Е. Гріффін, А. Заман, М. Акатсьєва, Ю. Євлахова, Ю. Кім, О.І. Лаврушин та ін.

У більшості досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених особлива увага приділяється загалом банківським ризикам, серед яких згадується репутційний. Особливості впливу даного ризику на роздрібний банківський бізнес залишаються не дослідженими, хоча проблема довіри до банківської системи з боку населення є надзвичайно гострою і напряму залежить від рівня репутації банківських установ. Тому дослідження саме впливу репутційного ризику банку на роздрібний банківський бізнес набуває особливої актуальності в умовах відновлення економічної стабільності та подолання наслідків кризи.

Метою статті є розгляд особливостей прояву репутційного ризику банку під час організації роздрібного банківського бізнесу.